

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра господарського права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Конкретне право»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків 2021

Силабус навчальної дисципліни «Конкурентне право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 15 с.

Розробник:
Тетяна ШВИДКА,
докторка юридичних наук, доцентка
доцентка кафедри господарського права

Затверджено на засіданні кафедри господарського права
(протокол № 1 від 1 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри господарського права
(протокол № 1 від 30 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри - Дмитро ЗАДИХАЙЛО, доктор юридичних наук,
професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Конкурентне право
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Тетяна ШВИДКА, доцентка кафедри господарського права, докторка юридичних наук, доцентка
Контактний телефон	050 3640828
E-mail	Raketa7770@gmail.com
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	https://www.facebook.com/profile.php?id=100007242707173

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність правового регулювання конкурентних відносин, відносин захисту економічної конкуренції, захисту від недобросовісної конкуренції, регулювання ринків, де діють суб'єкти природних монополій

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи знань про правове регулювання відносин у сфері захисту економічної конкуренції та захисту від недобросовісної конкуренції, антимонопольно-конкурентної політики держави та основних положень щодо завдань та компетенції Антимонопольного комітету України. Курс навчальної дисципліни передбачає вироблення основних умінь і навичок застосування конкурентного законодавства, активізацію аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

– формування теоретичних знань у сфері конкурентного права, та раціонального використання матеріальних та процесуальних норм законодавства про захист економічної конкуренції

– опанування знаннями щодо організаційно-правових заходів антимонопольного регулювання та захисту економічної конкуренції;

– оволодіння знаннями щодо системи антимонопольних органів, їх завдань, повноважень та принципів діяльності;

– придбання навичок правильно кваліфікувати правопорушення в сфері захисту економічної конкуренції та недобросовісної конкуренції

– набуття умінь аналізувати правову літературу з конкурентного права;

– оволодіння практичними навичками щодо правильного застосування процесуальних норм законодавства про захист економічної конкуренції;

– опанування навичками щодо складання документів для антимонопольних органів;

– вміння здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

1.3 Пререквізити: теорія а права, цивільне право, господарське право.

1.4. Кореквізити: Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовчій практиці; Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовчій практиці.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Демонструвати знання та розуміння предметної галузі і професії, та фундаментальних знань щодо правового забезпечення економічної конкуренції в Україні

РН НД 2. Демонструвати знання та розуміння основних теоретичних та практичних проблем конкурентного права;

РН НД 3. Демонструвати здатність застосовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань з конкурентного права.

РН НД 4. Демонструвати здатність вільно орієнтуватися в системі актів конкурентного законодавства для відшукування правових норм, що врегульовують певні конкурентні відносини.

РН НД 5. Демонструвати навички збору і аналізу інформації з проблематики конкурентного права з національних і міжнародних джерел.

РН НД 6. Розкривати зміст, аналізувати та узагальнювати практику застосування конкурентного законодавства

РН НД 7. Демонструвати вміння застосовувати правові знання з конкурентного права для оцінки поведінки суб'єктів господарювання на предмет правопорушення і приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації норм конкурентного законодавства у практичній діяльності.

РН НД 8. Демонструвати навички давати юридичний аналіз конкретних складів правопорушень законодавства про захист економічної конкуренції та в сфері недобросовісної конкуренції.

РН НД 9. Демонструвати вміння роз'яснення законодавчих, виконавчих, судових та інших органів у процесі застосування норм конкурентного законодавства;

РН НД 10. Демонструвати вміння виявляти позитивні і негативні риси монополістичних структур в умовах закритого і відкритого ринку

РН НД 11. Демонструвати вміння розв'язувати складні задачі і проблеми діяльності АМКУ в процесі розслідування правопорушень, використовуючи креативні методи розслідування

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№	Аудиторні заняття (контактні)	Самостійна
---	-------------------------------	------------

п/п			робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Поняття економічної конкуренції та її роль у сфері господарювання.	Поняття економічної конкуренції та її роль у сфері господарювання.	8
2	Історія становлення та розвитку конкурентного законодавства України та іноземних країн. Конкурентна політика держави та механізми її реалізації.	Історія становлення та розвитку конкурентного законодавства України та іноземних країн. Конкурентна політика держави та механізми її реалізації.	8
3	Правові основи діяльності Антимонопольного комітету України	Правові основи діяльності Антимонопольного комітету України	8
4	Загальна характеристика порушень законодавства про захист економічної конкуренції.	Загальна характеристика порушень законодавства про захист економічної конкуренції.	8
5	Зловживання монопольним становищем суб'єкта господарювання. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання та інші види конкурентних правопорушень	Зловживання монопольним становищем суб'єкта господарювання. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання та інші види конкурентних правопорушень	8
6	Загальні засади поняття недобросовісна конкуренція.	Загальні засади поняття недобросовісна конкуренція.	8
7	Загальні засади відповідальності за конкурентні правопорушення	Загальні засади відповідальності за конкурентні правопорушення	8
8	Державне регулювання та контроль за діяльністю суб'єктів природних монополій.	Державне регулювання та контроль за діяльністю суб'єктів природних монополій.	8
9	Поняття концентрації та контроль за узгодженими діями та	Поняття концентрації та контроль за узгодженими діями та концентрацією	8

	концентрацією		
10	Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органами Антимонопольного комітету України	Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органами Антимонопольного комітету України	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

п/п	№	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
	1	Поняття економічної конкуренції та її роль у сфері господарювання.	Поняття економічної конкуренції та її роль у сфері господарювання.	110
	2	Загальна характеристика порушень законодавства про захист економічної конкуренції.	Загальна характеристика порушень законодавства про захист економічної конкуренції.	
	3	Загальні засади поняття недобросовісна конкуренція.	Загальні засади поняття недобросовісна конкуренція.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Конкурентне право» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
3. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26 листоп. 1993 р. № 3659–XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст. 472. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
4. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 черв. 1996 р. № 236/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text>
5. Про природні монополії : Закон України від 20 квіт. 2000 р. № 1682–III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 30. Ст. 238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text>
6. Методика визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 5 берез. 2002 р. № 49–р . *Офіційний вісник України*. 2002. № 14. Ст. 778. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0317-02#Text>
7. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 02.08.2018 №2481-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014, № 34, ст.1173 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text>

8. Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію) : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 19 лют. 2002 р. № 33–р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 13. Ст. 679. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02#Text>

9. Положення про порядок подання заяв до органів Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання (Положення про узгоджені дії) : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 12 лют. 2002 р. № 26–р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 11. Ст. 542. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0238-02#Text>

10. Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 25 груд. 2001 р. № 182–р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 7. Ст. 323. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0139-02#Text>

11. Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 23 лют. 2001 р. № 32–р. *Офіційний вісник України*. 2001. № 14. Ст. 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0291-01#Text>

12. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання : затв. постановою Каб. Міністрів України від 28 лют. 2002 р. № 219. *Офіційний вісник України*. 2002. № 9. Ст. 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2002-п#Text>

13. Правила розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ) : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 19 квіт. 1994 р. № 5. *Верховна Рада України : офіц. веб-портал*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0090-94>

14. Правила розгляду справ про порушення антимонопольного

законодавства України : затв. розпорядж. Антимонопол. ком. України від 29 черв. 1998 р. № 169–р . *Офіційний вісник України*. 1998. № 30. Ст. 1144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-94#Text>

15. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг : Закон України від 22.09.2016 №1540-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 51, ст.833 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text>

16. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації : Указ Президента України. Положення від 23.11.2011 №1067/2011. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011/stru2#Stru>

Література

Основна література

17. Швидка Т. І. Антимонопольно-конкурентне право: навч. посіб. Харків: Право, 2021. 184 с.

18. Швидка Т. І. Конкурентне право: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 96 с

19. Швидка Т. І. Правовий захист економічної конкуренції: навч. посіб. Харків: Юрайт, 2015. 208 с.

20. Швидка Т. І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації: монографія. Харків: Право. 2020. 376 с.

21. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях: навч. посіб. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2019. 136 с

22. Швидка Т. І. Становлення сучасного конкурентного законодавства: світовий та вітчизняний досвід: монографія. Харків: Право, 2018. 168 с.

23. Швидка Т. І. Впровадження та застосування програми “leniency” в законодавство України за антиконкурентні узгоджені дії. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. Серія:

Економічна теорія та право : зб. наук. пр. 2016. № 4(27). С. 169-181.

24. Швидка Т. І. Проблеми притягнення до господарсько-правової відповідальності за правопорушення у сфері публічних торів. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр.* 2017. № 4(31). С. 156–167

25. Швидка Т. І. Проблеми монополізації та антимонопольного регулювання на ринку інформаційних послуг та соціальних мереж. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр.* 2018. № 1 (32). С. 162–175

26. Швидка Т. І. Конкурентна політика держави як ключовий чинник її правового організаційно-господарського впливу. *Науковий журнал "ScienceRise: Juridical Science"*. 2018. № 2 (4). С. 26-31

27. Швидка Т. І. Визначення складу антиконкурентних узгоджених дій у формі спотворення результатів тендерів як виду конкурентних правопорушень. *Підприємництво господарство і право.* 2018. №7 (269). С. 70-74.

28. Швидка Т. І. Перспективи розвитку та модернізації конкурентного законодавства України в умовах глобалізації. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія Право.* Випуск 51. Том.1 с. 128-133.

29. Швидка Т. І. Контроль за концентрацією та попередження зловживань монопольним становищем в рамках міжнародної конкуренції. *Науково-виробничий журнал "Держава та регіони" (Класичний приватний університет. м. Запоріжжя).* Серія: Право. 2018. № 3 (61). С. 59-65.

30. Швидка Т. І. Антиконкурентні узгоджені дії або картельні змови (небезпечні наслідки та проблеми притягнення до відповідальності). *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр.* 2018. № 3(34). С. 119–131

31. Швидка Т. І. Кваліфікація монопольного становища на ринках та підстави притягнення до відповідальності за зловживання ним. *Електронне наукове фахове видання Національного юридичного університету імені*

Ярослава Мудрого “Теорія і практика правознавства”, Том 2, №14, 2018 рік,
URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/author/submission/144906>

32. Швидка Т. І. Правові механізми притягнення до відповідальності за антиконкурентні узгоджені дії (новели у законодавстві). *Науковий Вісник приватного і публічного права*. 2018. №6. С. 171-177.

33. Швидка Т. І. Деолігархізація національної економіки як необхідний напрям конкурентної політики держави. *Підприємництво господарство і право*. 2019. № 7. (281). С. 53-59.

34. Швидка Т. І. Інструментальний механізм формування та реалізації конкурентної політики держави. *Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції»*. 2019. №4. С. 83-88

35. Швидка Т. І. До питання про інституціалізацію конкурентної політики держави. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Проблеми законності*. 2019. №147. С. 131-13

36. Швидка Т. І. Політико-програмна діяльність держави у сфері захисту економічної конкуренції. *Право та державне управління*. 2019. № 4. С. 51–58

37. Tetiana Shvydka. Development of competitive legislation in the countries of Asia (comparative legal aspects). *Leges si viata (Republica Moldova)* Nr 2/2 (326) 2019. P. 141-145.

38. Tetiana Shvydka. Legal regulation of prevention of monopolization of markets in the context of national and international competition *Leges si viata (Republica Moldova)* Nr 10/2 (322) 2018. P. 117-121.

39. Tetiana Shvydka. Abuse of the monopoly position in the field of economics: definition of the composition of offenses. *National law journal: theory and practice*. №5 (33). 2018. С. 151-155.

40. Швидка Т. І. Регулювання та контроль за злиттями та поглинаннями суб'єктів господарювання. *Підприємництво, господарство і право*. №2 2021. С. 63-68

41. Tetiana Shvydka. Control of the concentration of economic entities as

a preventive norms of the competitive policy of the state. Slovak international scientific journal No50, 2021 VOL.1 p.32-36

42. Швидка Т. І. Боротьба із виявами недобросовісної конкуренції «Право та державне управління» № 1/2021.с.52-59

43. Швидка Т. І. Проблеми забезпечення добросовісної конкуренції та впровадження правил ринкової економіки *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3 с. 126-131

44. Швидка Т. І. Удосконалення законодавчого регулювання неправомірного використання ділової репутації суб'єкта господарювання. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* №1/2021 с.60-65

45. Швидка Т. І. Анбандлінг як напрям антимонопольного регулювання у сферах, де діють суб'єкти природних монополій. Науковий вісник публічного і приватного права. №1.2021 с.25-32.

46. Швидка Т. І. Господарсько-правове регулювання порушень, пов'язаних із неправомірним використанням ділової репутації суб'єктів господарювання. *Юридичний вісник*.№2. 2021. С. 62-70.

Додаткова література

47. Бакалінська О. О. Конкурентне право : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2009. 380 с.

48. Безух О. В. Проблеми правового регулювання економічної конкуренції в Україні. Тернопіль : Підруч. і посіб., 2008. 192 с.

49. Борисенко З. Основи конкурентної політики : підручник. Київ : Таксон, 2004. 706 с.

50. Валітов С.С. Конкурентне право. *Навчальний посібник*. К.: Юрінком Інтер, 2006. 432 с.

51. Задихайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави : монографія. Харків : Юрайт, 2012. 456 с.

52. Олефір. А. Угода про державні закупівлі СОТ: правові наслідки для України. *Підприємництво, господарство і право*. №3. 2017. С. 79-84

53. Смирнова К.В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика : *монографія*. Одеса : Фенікс, 2017. 490 с.

Інтернет-ресурси:

1. Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
2. Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
5. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
7. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри господарського права.

URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/83-kafedra-gospodarskogo-prava.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Конкурентне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34